

Bild: Smorgasbord Picture House

Normal

Femtonåriga Lucie har tvingats bli förälder åt sin sjuke och slarvige pappa och skolan börjar bli lidande. När en lärare kopplar in socialtjänsten för att se över Lucies hemförhållanden får hon panik och planerar för hur de till varje pris ska framstå som så "normala" som möjligt.

Normal är en både allvarlig och humoristisk berättelse om att försöka klara av en snårig vardag. Som tur är kan drömmar, livlig fantasi och författarambitioner utgöra både känslomässiga ventiler och livsviktiga överlevnadsstrategier.

Om filmhandledningen

Film är ett mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra handledningar är till för att vägleda dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig från årskurs 8 till och med gymnasiet, är en rekommendation. Du väljer själv om du vill ta upp ett eller flera teman, eller viga lite mer tid åt fördjupning knutet till någon av frågeställningarna. Det är inget frågeformulär där frågor måste besvaras, utan förslag till vidare diskussioner. Den här handledningen har tre olika filmklipp i anslutning till varsitt kapitel. Förbered gärna vad du tänker fokusera på innan filmvisningen så att eleverna vet vad de ska vara uppmärksamma på. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant och intressant för just dem. Denna handledning är också försedd med filmklipp för att få ett tydligare underlag och stöd för minnet.

Filmens handling

Livet är hektiskt för femtonåriga Lucie. Hon går på högstadiet, jobbar extra på ett kafé och tar hand om sin MS-sjuka pappa, som inte längre kan arbeta. Det är upp till henne att betala räkningar och se till att pappan tar sin medicin. Ofta äter de smörgåsar hon tagit hem från jobbet till middag. Hon har inga direkta vänner i klassen men är hemligt förälskad i Etienne. Etienne är i sin tur mobbad eftersom han anses feminin. Han är kär i Stephanie som han ska sjunga duett med på skolans vårfest. Lucie deltar i förberedelserna och kommer på så vis närmare Etienne.

Lärarna påpekar att Lucies skolarbete börjar bli lidande och att hon verkar trött och pressad. De berättar att de har kopplat in socialen för att kolla upp hennes hemförhållanden. Lucie fruktar att hon ska placeras på ungdomshem och övertygar pappan om att de måste framstå som så normala som möjligt. Hon börjar räkna dagarna tills socialsekreteraren, som hon fått reda på heter Dominique Toussant (och som de förutsätter är en kvinna), ska komma på ett hembesök. Lucie inser att det kan bli svårt både att få pappan att framstå som en god förälder och att hemmet att se välordnat ut. Pappan är ensamstående med Lucie sedan mamman omkom i en trafikolycka. För att lugna nerverna och dämpa smärtan röker han cannabis då och då, men blir allt sämre.

Etienne ber Lucie om hjälp att få Stephanie att förstå att han är hetero genom att fingera en sexuell situation tillsammans med honom. Lucie tackar förnedrad nej till det märkliga förslaget men Etienne mutar henne med cannabis, som han vet att hennes pappa behöver. Precis när de ska spela upp sin scen på en utomhusfest samma kväll får Etienne syn på Stephanie tillsammans med en annan kille. Istället umgås han med Lucie och de röker några jointar tillsammans.

Situationen hemma blir än värre när Lucies pappa vaknar en morgon och har förlorat synen som en komplikation av sjukdomen. När så socialsekreteraren Dominique, som visar sig vara en man, dyker upp för att hämta Lucie på skolan åker Etienne i förväg och förbereder pappan för inspektionen. Det blir till ett litet skådespel. Pappan utger sig för att vara en välutbildad person som ger undomar privatlektioner samtidigt som han låtsas kunna se. Teatern övertygar och pappan tvingas erkänna

Bild: Smorgasbord Picture House

för Dominique att han är blind. Medan de tillsammans diskuterar Lucies framtid packar Lucie väskan och drar iväg.

Hon gör entré på vårshowen precis när Etienne framför sitt sångnummer. Några killar i publiken börjar att skrika förolämpningar och kasta saker mot honom på scenen. Lucie berättar att hon ska rymma och Etienne, som har scenkläder försedda med stora vingar, följer med. På vägen ut sätter Lucie eld på en banderoll. De flyr på Etiennes motorcykel men kommer inte långt innan de kör omkull. De hämtas upp av pappan och Dominique som följt efter dem i bil. Lucie gör sig redo för att flytta från pappan.

Tack vare Dominique kommer hon i kontakt med en författare som ser hennes talang för kreativt skrivande. Hon får också chansen att hålla ett föredrag för andra ungdomar där hon delar med sig av sina erfarenheter.

Filmen och läroplanen

Den franska filmen *Normal* knyter an till skolans grundläggande principer om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Den ligger helt i linje med skolan uppgift att förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen men också FN:s 17 hållbarhetsmål som Sverige undertecknat. Den belyser frågor kring barnets rättigheter och alla ungas rätt att utvecklas som unika varelser för att kunna delta i samhället.

Likaså är den en film som inom ämnet Samhällskunskap kan utveckla kunskaper om, och öka förståelsen för, egna och andras levnadsvillkor och hur de kan påverkas av faktorer som kön och socioekonomisk bakgrund. Den knyter i samma ämne också an till aktuella diskussioner och medialt uppmärksammade fall där socialtjänstens komplexa roll mellan ansvar och makt över enskilda människor, stått i centrum.

Genom skildringen av filmens huvudperson sätts också fokus på personlig utveckling, kreativt skrivande och författardrömmar, vilket gör den användbar även inom ämnet Svenska. I *Normal* blir språk och skrivande både en känslomässig ventil och dörröppnare till fantasi och magiska världar. Filmen berör även språket som möjliggörare för att påverka sin livssituation.

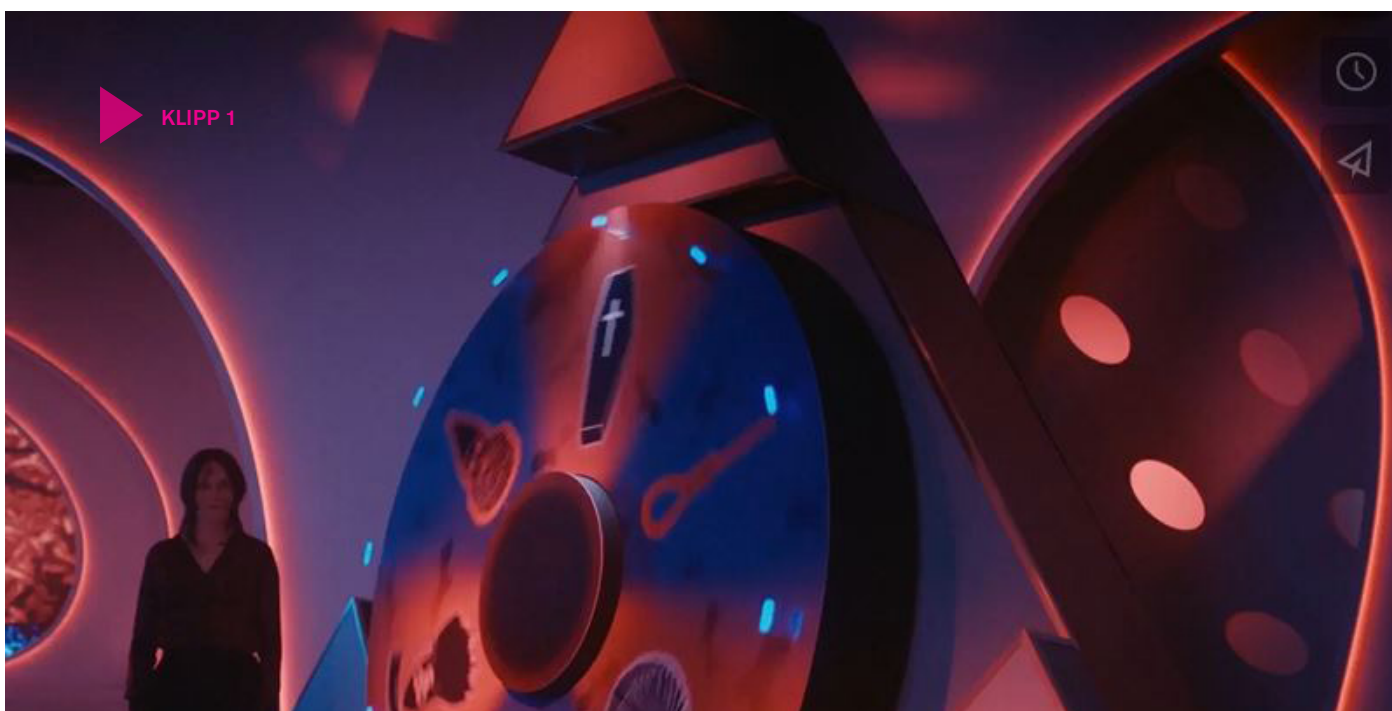
Filmens form och innehåll

Dikt, verklighet och fantasi Föräldraskap

Titta på [klipp 1](#) där en tv-show och verkligheten går in i varandra. Lucie får frågor om MS ställda av sin musiklärare.

Normal är en filmisk hyllning till fantasin och betonar betydelsen av verklighetsflykt som känslomässig ventil. I filmens inledning ser vi hur Lucie låser upp hänglåset till sin dagbok. Samtidigt hör vi hur hon välkomnar oss till: "En historia om lidande, förtvivlan, obehag och skam", i en voice over.

I sin dagbok skriver hon ner och ritar sina fantasier och dagdrömmar, uppblandade med betraktelser från hennes

Klipp 1
Källa Smorgasbord Picture House

Bild: Smorgasbord Picture House

verkliga vardag. Här skapar hon ett slags självbiografi både om hur livet är och hur det skulle kunna vara. Boken blir också en inramning till filmen själv och knyts ihop av Lucies föredrag i slutet.

Redan i filmens början hamnar vi i en halsbrytande fantasi om hur Lucie blir upptäckt av en berömd amerikansk filmregissör som besöker kaféet där hon extrajobbar. Tillbaka i verkligheten är kaféet en ödslig plats med glest mellan kunderna. Till tonerna av Ryan Paris låt *Dolce Vita*, *Det ljuva livet*, följer vi henne sedan strosandes hem till det mindre glamorösa området i utkanten av Paris där hon bor.

Med hjälp av sina fantasier flyr Lucie sin tunga vardagstillvaro av ansvar, elaka klasskamrater och kärlekproblem. Om det så bara handlar om att förklara en sen ankomst drar hon gärna till med de mest dramatiska historier.

- På vilka sätt fungerar hennes fantasier både som ett andningshål för henne själv, och ett sätt att måla upp en

bild av hur hennes liv ser ut?

Filmens regissör har beskrivit filmens ton som några droppar Miyazaki (*Min granne Totoro*, *Spirited away*) i en film av bröderna Dardenne (*Pojken med cykeln*, *Rosetta*). Medan Hayao Miyazaki är en berömd japansk animatör som är känd för sina fantasifulla och surrealistiska berättelser är de belgiska bröderna Dardenne tuppmarksammade för sina strikt realistiska skildringar av människor i utsatta miljöer.

Man kan säga att *Normal* befinner sig i gränslandet mellan det realistiska filmberättandet och ett fantasifullt användande av filmens uttryck. Här blir TV-frågesporter plötsligt del av Lucies verklighet och gränsen mellan en myskväll med pizza framför tv:n och splatterfilm upplöses. Den magiska dimensionen fångas även i filmens blandning av vardaglig realism, förhöjd verklighet och inslag av rena dröm- och fantasiscener.

- Vilka partier i filmen bryter av mot det realistiska? Hur märker vi Lucies förkärlek för zombiefilmer och splatter? Varför dras hon till just till så skräckinjagande teman? Vilka filmgenrer flirtar filmen med?

"För Lucie och hennes pappa är livet som en promenad på en frusen sjö. Oftast är isen så tjock att den håller för en lastbil. Då glömmen de att de har en mörk sjö under fötterna. Men den finns där och isen kan brista när som helst". Lucie har förmågan genom poesi och symbolik beskriva i ord hur hon känner.

- På vilka sätt kan skrivande och fantasi vara ett sätt att få utlopp för sina känslor och tankar?

På grund av sin sjukdom blir Lucies pappa alltmer låst till hemmet.

- Hur ser hans drömmar och verklighetsflykt ut?

Föräldraskap

När vi först möter Lucies pappa William står han och dealar med en kille som brukar fixa cannabis åt honom. Sedan han blev sjuk i MS är gräsrökande ett sätt att finna lugn och lindring. Han skrotar mest omkring i sin badrock medan Lucie sköter vardagsbestyren som att betala räkningar, laga mat och se till att han tar sina mediciner. För hans del kan de lika gärna äta choklad eller snabbmat till middag. Sjukdomen går i skov och försämras gradvis. När han förlorar synen ställs relationen på sin spets och han blir helt beroende av dottern.

Att Lucie är vårdnadshavare för sin pappa snarare än tvärtom råder det inga tvivel om. Allt det praktiska är helt upp till henne. Hon till och med fixar cannabis för

Klipp 2
Källa Smorgasbord Picture House

hans skull. Men känslomässigt är de ett starkt team som behöver varandra.

- Hur ser deras relation ut? Vad förenar dem? Har de samma syn på hur deras far-dotter-relation ser ut? Vilka bra pappaegenskaper har William?

Liksom Lucie lever pappan med saknaden efter Lucies mamma som omkommit i en motorcykelolycka.

- Hur gör sig minnet av mamman påmint i filmen?

Att vara förälder till sin förälder och tvingas bli vuxen fort är något som en del barn kan känna igen sig i. Kanske har man en förälder som mår dåligt psykiskt, har missbruksproblem eller som inte kan språket så att man även får agera tolk. Barn är ofta väldigt lojala med sina föräldrar och gör vad de kan för att människor utanför inte ska märka om situationen är svår hemma.

- Vad gör det med ett barn att tidigt få ta ansvar för sin förälder, tror ni?

Titta på [klipp 2](#).

När Lucie förstår att socialen är på väg gör hon allt för att försöka framställa deras tillvaro som normal.

- Vad tänker hon att hon måste göra för att leva upp till bilden av ett normalt hem, med normala personer? På vilket sätt blir mötet med socialsekreteraren avgörande? Hur skildras socialsekreteraren i filmen?

Trots sitt allvarliga ämne innehåller *Normal* även humor.

- Vilka grepp använder man för att lätta upp det tunga ämnet och göra filmen rolig?

Enligt ordlistan betyder ordet normal bland annat bruklig, standard, ordinär, genomsnittlig eller vanlig.

- Vad betyder det egentligen att vara normal? Vad är ett normalt hem och familj? Är det något att eftersträva? När kan det kännas viktigt?

Att utredas av socialtjänsten kan vara skrämmande och Lucie och hennes pappa befarar att hon kommer att skickas till ett ungdomshem.

- Vad väntar de sig av socialsekreteraren? Vilken bild har de målat upp av hen, och vem är det som de sedan möter?

I Sverige har socialtjänsten kommit att diskuteras i medierna i olika sammanhang. I samband med exempelvis de tragiska fallen där barn har dödats av sina biologiska föräldrar har socialtjänsten belagts med stort ansvar. Men i andra fall har de också fått kritik då de alltför lättvindigt omhändertagit barn från sina föräldrar i enlighet med LVU (lagen om vård av unga). Här har exempelvis vissa grupper i socioekonomiska svaga områden känt sig särskilt utsatta.

Socialtjänsten måste alltså hantera den känsliga balansen mellan föräldrars rätt till sina barn och barnets absoluta rätt till trygghet.

- Hur tänker ni kring de här stora frågorna? Har en biologisk förälder alltid rätt till sitt barn?

- Läs om vad Socialtjänsten gör i dessa frågor på deras [webbplats](#).

Klipp 3
Källa Smorgasbord Picture House

Utanför tillsammans

Som för de flesta tonåringar tar skolan en stor plats i livet för Lucie. Från att ha varit en ambitiös och duktig elev börjar lärarna märka att hon är trött och okoncentrerad. Hon har heller inte några nära vänner i klassen. Däremot när hon romantiska fantasier om Etienne, som är mobbad och kallas för bög eftersom han sminkar sig, är klädintresserad och ska sjunga i skolans avslutningsshow.

- Hur beskriver Lucie Etienne i sin bok?
- Hur ser de olika grupperingarna ut i klassen? Hur talar de olika grupperna med varandra? Vilket slags dynamik finns mellan eleverna? Hur framställs de olika lärarna i filmen?

Etienne säger att han har lagt märke till Lucie och menar att hon har en gåva i att vara så bra på att låtsas. Därför ber han henne att fingera en scen där hon låtsas visa ett sexuellt intresse för honom så att tjejen han är kär i ska förstå att han är heterosexuell tillika en potentiell pojkvän.

Etienne kommer hem till Lucie för att de ska öva in scenen. De har olika idéer om hur den ska se ut.

- Hur skiljer sig deras versioner åt?

Titta på [klipp 3](#).

- Vad händer i scenen? Hur utvecklas deras vänskap efter den här stunden hemma hos Lucie. Vad binder dem samman? Hur upptäcker de varandra?

Etienne mobbas för att han har en annan stil än de flesta killarna i klassen. Han å sin sida har idéer om hur Lucie ska vara klädd för att bli mer kvinnlig.

- Vad är manligt respektive kvinnligt enligt er? Finns det oskrivna regler, eller finns det inga begränsningar när det gäller kläder, utseende och stil när man går i skolan?

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Filmer med liknande tema

Flickan, mamman och demonerna (2016) i regi av Susanne Osten, baserad på hennes bok Flickan, mamman och soporna (1998)
Läs filmens [handledning](#).

Mig äger ingen (2013) i regi av Kjell-Åke Andersson efter Åsa Linderborgs bok med samma namn.
Läs filmens [handledning](#).

Svinalängorna (2010) i regi av Pernilla August efter Susanna Alakoskis bok med samma namn.
Läs filmens [handledning](#).

Sandor slash Ida (2005), i regi av Henrik Georgson efter Sara Kadefors bok.
Läs filmens [handledning](#).

Länkar

[Maskrosbarn](#) (jobbar för att stötta barn som lever under svåra förhållanden)

[Barnombudsmannen](#) om FN:s barnkonvention (som Sverige har skrivit under).

FN:s 17 [hållbarhetsmål](#).

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Frankrike, Belgien 2023
Regi: Olivier Babinet
Manus: Olivier Babinet, David Greig, Juliette Sales, Fabien Suarez, baserat på David Greigs drama The Monster in the Hall
Foto: Boris Abaza, Jean-François Hensgens
Klippning: Yorgos Lamprinos
Musik: Jean-Benoît Dunckel
Medverkande: Justine Lacroix, Benoît Poelvoorde, Joseph Rozé, Steve Tientcheu, m fl.

Tekniska uppgifter:
Längd: 87 minuter
Censur: Från 11 år
Svensk premiär: 2023-06-02

Filmen kan också finnas i utbudet hos din medie-central.

REDAKTION

Text: Louise Lagerström
Redaktör: Anna Håkansson
Svenska Filminstitutet, augusti 2023

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se
filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.
filminstitutet.se/skolbio